BUTTONARIUM
OGÓLNOPOLSKA
@ KOLEKCJA GUZIKÓW

www.buttonarium.eu

Karta katalogowa guzika btrm007146

Dane szczegółowe

Właściciel:	**c.k czarny**
Kraj:	**UK**
Okres historyczny:	**brak danych**
Znaleziono:	**mazowieckie**
Materiał awersu:	**mosiądz**
Materiał rewersu:	**g.jednorodny**
Wykończenie:	**brak**
Sygnowanie:	**FIRMIN**
Wytwórca:	**FIRMIN (London, Birmigham)**
Średnica:	**28.0 mm**
Typ uszka:	**drut**
Rant:	**●--|**
Profil:	**(- jednowarstwowy, wypukły**

Występujące elementy

- napisy na awersie
- tarcza

Przeznaczenie

- szlachecki

Ostatnia aktualizacja: **2017-10-27 19:57**

Opis guzika btrm007146

Brytyjski guzik liberyjny z herbem
© *buttonarium.eu*

Awers przedstawia niezidentyfikowany herb szlachecki z napisem pod nim: VIRTUTE NON ARMIS FIDO, czyli "Ufam w moc, a nie broni".

Rewers sygnowany: ● FIRMIN & SONS ● 153 STRAND LONDON & 13 CONDUCT St.

Guzik znaleziono w okolicach Ostrołęki.

Przeznaczenie i datowanie
Guziki tego typu były noszone przy niektórych rodzajach liberii. Z polskiej dziewiętnastowiecznej literatury wiadomo, że różnego rodzaju liberie były noszone m.in. przez: *pacholików, hajduków, pajuków, kozaków, lokai, masztalerzów, forysiów, furmanów* [1]. Służba, która nosiła liberie oraz rodzaj przeznaczonych dla nich ubiorów zależał od wielu różnych czynników: zasadności, aktualnej mody, zasobności i upodobań danej rodziny itp. *Liberya. Dwojaka pospolicie bywała: codzienna i paradna; w tej ostatniej mianowicie przesadzano się aż do największych zbytków, to na sukna przednie, to na burty, szamerowania, galony* [1].
Można przypuszczać, że guziki liberyjne zdobiły głównie liberie paradne reprezentacyjnej służby dworskiej.

Guziki liberyjne występowały w kilku podstawowych rodzajach:

- guziki z herbem wraz z różnymi jego elementami: zawołaniem, klejnotem, koroną rangową, tarczą herbową, godłem, orderem, dewizą oraz trzymaczami;
- guziki z samym godłem heraldycznym;
- guziki z inicjałem/inicjałami z koroną lub bez korony rangowej;
- guziki z samą koroną rangową.

Z ogłoszeń zamieszczanych w polskiej dziewiętnastowiecznej prasie wynika, że więksi producenci posiadali gotowe sztance do produkcji niektórych rodzajów guzików liberyjnych (z inicjałem, z inicjałem wraz z koroną szlachecką lub z samą koroną rangową) i były one dostępne w ciągłej sprzedaży. Inicjały na guzikach miały różny krój i stylizację i było to zależne m.in. od mody, czy inwencji danego rytownika.

Guziki liberyjne były zamawiane najprawdopodobniej przez krawca, któremu zlecono uszycie liberii. Najczęściej zamawiał je u najblizszego wytwórcy, ale spotykane są polskie guziki liberyjne, które zostały wyprodukowane aż w Paryżu, Wiedniu czy Sankt Petersburgu.

W Europie piękne liberie paradne zdobione efektownymi i cennymi guzikami zaczęły być modne w II połowie XVIII wieku, a w XIX wieku były już stosunkowo popularne. Postęp techniczny spowodował obniżkę cen guzików, co wpłynęło na większą ich dostępności. Liberie były w powszechnym użytku do wybuchu I wojny światowej, a gdzieniegdzie aż do wybuchu II wojny.

Do czasów współczesnych liberie przetrwały w renomowanych hotelach, kasynach, klubach itp.

Ciekawostka
Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości, wraz z uchwaleniem *Konstytucji Marcowej z 1921 roku* Państwo Polskie przestało uznawać tytuły arystokratyczne, co nie przeszkodziło w dalszym używaniu liberii z odpowiednimi guzikami. Po zakończeniu II wojny światowej, z powodu zmian ustrojowych, które nastąpiły w Polsce, nie honorowano żadnych tytułów szlacheckich. Dawne majątki zostały upaństwowione, ostatecznie zakończyła się era pałaców (większość zamieniła się w ruinę), służby dworskiej, liberii i oczywiście guzików liberyjnych.

Źródła

Podobne guziki na stronie Buttonarium Polska
[1] Gołębiowski Ł. - Ubiory w Polszcze od najdawniejszych czasów aż do chwil obecnych, Warszawa 1830
GUZIKI LIBERYJNE KATALOG, Elbląg 1988
Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.1, Elbląg 2008
Zajchowski Zb. - Guziki herbowe . cz.2, Elbląg 2013

Słowniczek

Wikipedia.pl - Blazonowanie
Wikipedia.pl - Dewiza herbowa
Wikipedia.pl - Figura heraldyczna
Wikipedia.pl - Godło
Wikipedia.pl - Hełm heraldyczny
Wikipedia.pl - Heraldyka
Wikipedia.pl - Heraldyka polska
Wikipedia.pl - Herb
Wikipedia.pl - Herb szlachecki

Wikipedia.pl - Herb szlachecki (lista herbów)
Wikipedia.pl - Herbarz (heraldyka)
Wikipedia.pl - Herbowni
Wikipedia.pl - Herby szlachty polskiej (galeria)
Wikipedia.pl - Inicjał
Wikipedia.pl - Klejnot herbowy
Wikipedia.pl - Korona rangowa
Wikipedia.pl - Labry (heraldyka)
Wikipedia.pl - Liberia (ubiór)
Wikipedia.pl - Monogram
Wikipedia.pl - Order herbowy
Wikipedia.pl - Postument heraldyczny
Wikipedia.pl - Szlachta
Wikipedia.pl - Szlachta w Polsce
Wikipedia.pl - Trzymacze heraldyczne
Wikipedia.pl - Tynktura (heraldyka)
Wikipedia.pl - Zawołanie

Wytwórca: FIRMIN (London, Birmigham)

FIRMIN, angielska spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, założona w 1655 roku[1]. Spółka ta posiadała co najmniej 15 adresów pod którymi produkowano guziki.

Sygnatury i datowanie
Samuel Firmin (S. F.); w okolicach Somerset House - od lat 70-tych do początku lat 90-tych XVIII wieku
Samuel Firmin, Strand. London. 1793-1796
Firmin & Westall. 1797-1799
Firmin & Co. około 1800-1811
Firmin, Philip, 1812
Firmin & Langdale, 1815-1823
Firmin & Sons, 1824
Firmin, Robert, 1826
Firmin & King, 1838
Firmin & Sons, 1839
Firmin, Philip & Samuel. 1841
Firmin & Sons. W początku lat 50-tych XIX wieku do roku 1875
Firmin & Sons Ltd. 1875 (od 1882 roku firma jest głównie ulokowana w Birmigham)
Firmin & Sons Ltd. St. Martin's Lane. London, 1894
Uzupełnić tą sekcję o dane ze strony:
● ukdfd.co.uk - BUTTON MAKERS AND THEIR BACKMARKS

Aktualny adres firmy
Firmin & Sons Limited, Firmin House, 82-86 New Town Row, Birmingham, B6 4HU.

Ciekawostki
Firma jest producentem insygniów, guzików i innych akcesoriów dla Królowej Elżbiety II oraz dla Księcia Edynburga Filipa.
Firma jest wytwórcą guzików królewskich dla wszystkich monarchów brytyjskich począwszy od Jerzego II Hanowerskiego (okres panowania - 1727-1760).

Wnioski na podstawie guzików występujących w Buttonarium
Firma produkowała głównie brytyjskie guziki wojskowe oraz liberyjne, ale też guziki dla armii egipskiej, kanadyjskiej, firm amerykańskich, a w okresie II wojny światowej wyprodukowała też guziki na potrzeby Polskich Sił Zbrojnych stacjonujących w Anglii.

Źródła

[1] www.firminhouse.com - FIRMIN House
www.oldcopper.org - Button Badge Makers
www.oldcopper.org - Buttonmakers Birmingham
www.angelfire.com - Diana's Buttons - British Button Backmarks
Polskie guziki wojskowe w XX wieku - Katalog z wystawy, Elbląg 1988

Przy opracowaniu opisu wykorzystano informacje od użytkowników oraz wnioski z analizy guzików w Buttonarium.
Jeśli chciałbyś coś dodać do tego opisu, to napisz poniżej komentarz. ***Nie zapomnij podać źródeł tych informacji.***

Ostatnia aktualizacja: **2017-11-15 21:39**

Plik wygenerowano ze strony www.buttonarium.eu 2026.11.02